

N:o 65.

Af herr **Juhlin**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående statsunderstöd till kommunala och enskilda läroanstalter.

I nådig proposition den 12 februari 1909, n:o 81, har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, med uteslutande ur riksstaten af det under åttionde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till understöd åt enskilda läroverk och det under samma hufvudtitel upptagna anslaget till högre skolor för kvinlig ungdom, å nämnda hufvudtitel under rubrik *kommunala och enskilda läroanstalter* uppföra, bland annat, ett anslag med titel *kommunala mellanskolor* å 85,000 kronor. Från detta anslag skulle enligt den kungl. propositionen understöd kunna utgå ej mindre till samskolor, som under år 1909 åtnjutit understöd från anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom, än äfven till skolor, som utgöra öfverbyggnader på den egentliga folkskolan och i afseende å inträdesfordringarna förutsätta det kunskapsmått, som inhämtas i högsta årskursen af folkskola, anordnad enligt gällande normalplans typ litt. A.

Af det propositionen bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden framgår, att den sålunda föreslagna nya skolformen, benämnd kommunal mellanskola, är i första hand afsedd att i en del talrikare befolkade stations- och industrisamhällen ersätta bristen på statsläroverk. De kommunala mellanskolorna skulle följaktligen hafva samma ändamål som de under 1890-talet upprättade privata samskolorna, hvilka enligt beslut af 1896 års Riksdag kunde komma i åtnjutande af statsunderstöd, under förutsättning att den ort, där sådan skola anordnats, vore i afsaknad af allmänt läroverk. I viss mån samma ändamål hafva jämväl de högre folkskolorna. Men äfven till dessa senare skolor utgår statsunderstödet endast i det fall, att allmänt läroverk ej finnes i orten upprättadt.

Grundtanken i statens skolpolitik gentemot de orter, där behovet af en bildning utöfver omfånget för folkskolans verksamhet gjort sig gällande, har, såsom det anförda gifver vid handen, varit den att *antingen* upprätta allmänt läroverk *eller ock* lämna understöd till privat eller kommunal skola.

Enligt nu berörda nådiga proposition skulle emellertid understöd från anslaget till kommunala mellanskolor jämväl kunna utgå till skolor å orter, där staten redan upprättat allmänt läroverk (sid. 30—31) och i så måtto afser propositionen en väsentlig ändring i statens hittills förda skolpolitik.

Då några afgörande skäl för en sådan ändring ej blifvit anförda i den kungl. propositionen, och då ort, där allmänt läroverk finnes, icke har behof af kommunal mellanskola eller under alla förhållanden icke har behof af sådan skola i samma grad som ort, där allmänt läroverk icke finnes, hemställer jag,

att Riksdagen beslutar,

att punkt I bland grunderna och villkoren för tilldelande af understöd från anslaget till kommunala mellanskolor skall lyda sålunda:

»Af anslaget till kommunala mellanskolor må understöd kunna utgå ej mindre till samskolor, som under år 1909 åtnjutit understöd från anslaget till högre skolor för kvinnlig ungdom, än äfven till sådana å orter, där allmänt läroverk icke finnes, upprättade skolor, som utgöra öfverbyggnader på den egentliga folkskolan och i afseende å inträdesfördringarna förutsätta det kunskapsmått, som inhämtas i högsta årskursen af folkskola, anordnad enligt gällande normalplans typ litt. A.

Stockholm den 27 mars 1909.

Julius Juhlin.

I förestående motion instämmer

Gust. Tamm.